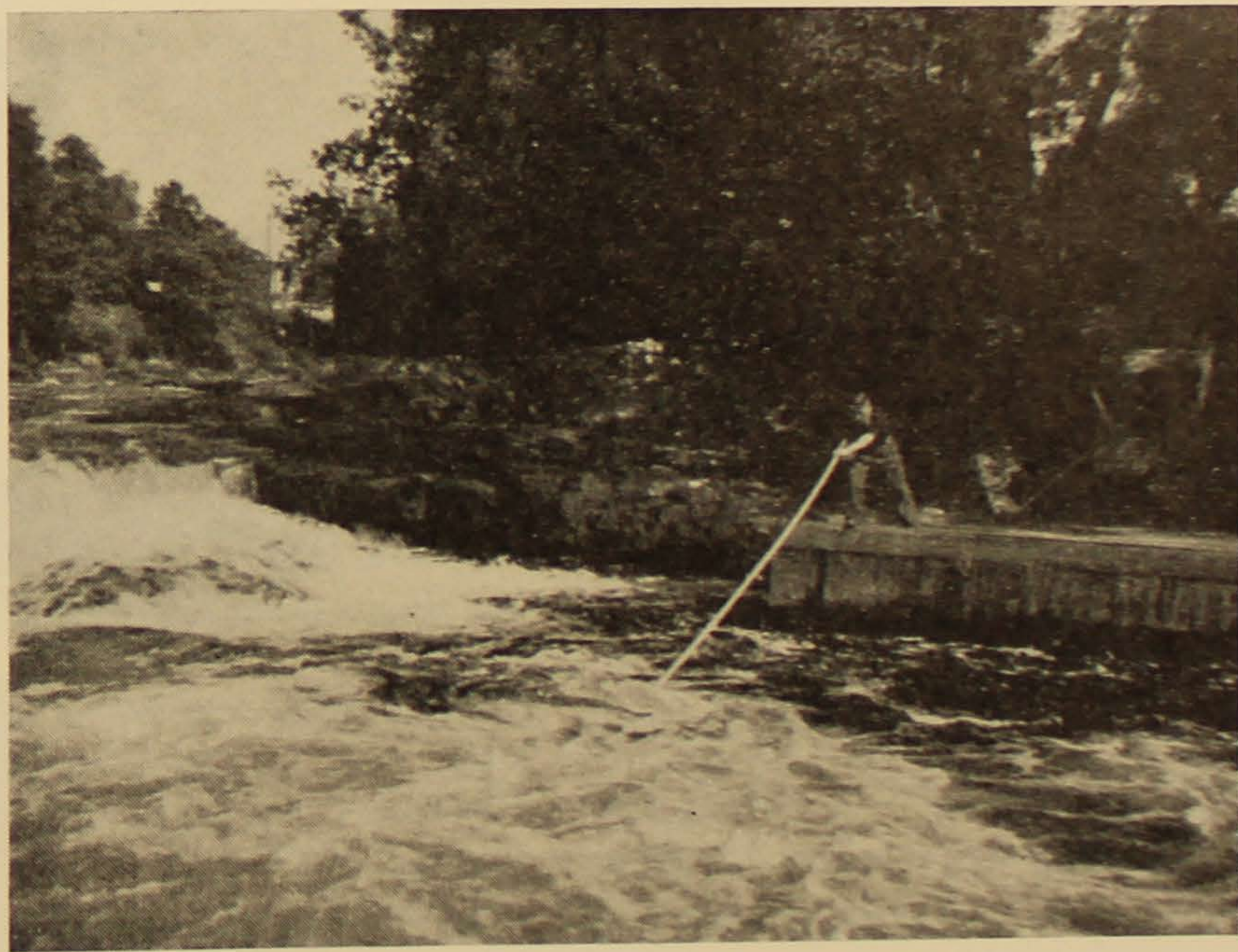

SVENSK FISKERI TIDSKRIFT

Laxhävning vid Mörrum.

Nr 4

April 1961

70:e årg.

Pris kr. 1:50

— ny, öppen haspelrulle med vevhus, spolhus och gavel i slagfast, saltvattenbeständigt Delrin. Säsongens glada överraskning! Pick upen fälls automatiskt upp genom att veven dras baklänges, och ställbar fot ger Er bekvämaste tänkbara kastställning. Stor linkapacitet och lättmanövrerad slirbroms ja, Ni måste prova själv! Och när Ni handlar ny lina till Victory 400 följer dessutom alltid en tålig polystyrenspole gratis med på köpet. Kostliga fångster lockar — och med rejäla Victory fiskedon tar Ni hem fina fisken! I utförlig specialbroschyr presenterar vi Victory 400 i detalj. Vi skickar Er den gärna! Fyll i kupongen nedan och posta den till **Victory Produkter AB, Malmö 16** — redan i dag!

VICTORY

**VICTORY
400
-lätt
ROBUST
rejäl**

Jag vill veta mer om Victory 400

Namn

Adress

Postadress

SVENSK

FISKERI TIDSKRIFT

Organ för Sveriges Allmänna Fiskevårdsförbund

Redaktör och ansvarig utgivare: O. OLOFSSON

Nr 4 Årgång 70

Upplysningar om expedition och prenumeration m.m. efter texten

April 1961

INNEHÅLL

C. Lindhè: Lag om fiskevårdsområden (s. 53). — H. Runnström: Försök med flytnät i Kultsjön (s. 55). — G. Molin: Färg — Fisklighet IV (s. 58). — C. Lindhè: Erfarenheter om rotenon och »ädelfisk» (s. 62). — H. Anheden: Ett gäddmärkningsförsök (s. 64). — FRÅN FÖRBUNDEN (s. 66).

Återgivandet av text och illustrationer tillåtes endast om källan anges.

Lag om fiskevårdsområden

Av Curt Lindhè

När många har fiskerätt i samma vatten eller i olika delar av ett större vattenområde inom vilket fisken vandrar fritt, så krävs någon form av organisation för att reglera den inbördes fiskeintensiteten ur rättvisesynpunkt samt avpassa det totala fisket efter vattnens avkastningsförmåga och med gemensamma insatser bedriva den fiskevård, bevakning m.m., som befinnes ändamålsenlig.

Den enklaste formen av sådan organisation är det oskiftade fisket inom byalaget, om vilket lagen säger att det må brukas av delägarna »efter ty de kunna samsas». Om de inte samsas kan länsstyrelsen på begäran av någon delägare fastställa en s.k. fiskeriplan, som delägarna sedan måste rätta sig efter. Det finns också andra former av fiske som är gemensamt för flera fastigheter, allmänningar och fiske som vid skifte enligt jorddelningslagen avsatts såsom för delägarna gemensamt. Dessa senare kunna i motsats till de vanliga byavattnen icke skiftas. Vid oenighet kan fiskeriplan fastställas av länsstyrelsen. Delägare i samfällt fiske kan utan vidare upplåta sin del av fisket till annan del-

ägare eller till jordarrendatorn men däremot icke lämna fiskerätt åt utomstående utan att först inhämta samtycke från flertalet övriga delägare, räknat efter huvudtalet. Ingen kan heller tvingas att upplåta sin andel i samfällt fiskevatten eller medge försäljning av fiskekort, såvida det ej gäller allmänning, där majoriteten bestämmer.

Ofta är förhållandena sådana att samarbete visserligen är ordnat inom de gemensamma fiskena var för sig men ej dem emellan, ehuru vattnen är av den beskaffenhet att de bör förvaltas gemensamt. För framför allt sådana förhållanden tillkom 1913 års lag om gemensamhetsfiske. På grund av brister i densamma fick den ringa tillämpning och har från 1 jan. 1961 ersatts med Lag om fiskevårdsområden.

På grund av svårigheterna att bilda gemensamhetsfiskeriet blev det vanligt att bilda fiskevårdsföreningar, som dock icke kan tvinga eventuellt tredskande vattenägare till medlemskap och därför helt bygger på frivillighet och enighet. Mycket ofta förklaras dessa föreningars handlingskraft härav, men trots detta har för-

eningarna hittills svarat för den mesta fiskevården i enskilt vatten.

För fiskevårdsföreningar, som fungerar bra och bedriver effektiv fiskevård, kanske med hjälp av fiskekortsinkomster, är vinsten av att bilda fiskevårdsområde inte lika påfallande som i de fall, där tredskande eller ointresserade vattendelägare sätter sig på tvären och omöjliggör samarbete. Men fördelarna kan ändå i vissa fall vara rätt stora. Ett fiskevårdsområde utgör juridisk person, ett slags bolag som registreras hos länsstyrelsen och där styrelsen kan träffa bindande avtal utåt samt utan ytterligare fullmakter anhängiggöra åtal mot tjuvfiskare o.d. Alla delägare deltar i både skyldigheter och förmåner, och ingen kan ställa sig utanför. Ett beslut gäller även för nya ägare till fastigheterna. Majoriteten bestämmer om försäljning av fiskekort o.d.

Fördelarna med ett fiskevårdsområde är således uppenbara, men mot dessa måste ställas de kostnader, som bildandet medför och som skall förskötteras av den som gör ansökan och sedan fördelas på delägarna, när området är bildat. Skulle länsstyrelsen av någon anledning avslå ansökan, får sökanden i princip stå för utgiften själv, men det kan förutsättas att bidrag av fiskeavgiftsmedel (s.k. 2: 10 eller 8: 34-medel) efter ansökan kan erhållas, i all synnerhet om det skulle bli avslag. Bildningskostnaderna består främst av förrättningskostnader. En av länsstyrelsen utsedd förrättningsman skall i den mån det behövs hålla sammanträden med delägarna för att utreda förhållandena, upprätta förslag till stadgar, bestämma delaktigheten för de blivande delägarna m.m. Detta kan i vissa fall, när t.ex. delägarna är många och rättsförhållandena oklara, kräva många sammanträden.

En betydande besparing kan göras, om medlemmarna i en fiskevårdsförening, som vill övergå till fiskevårdsområde, är eniga ifråga om såväl stadgeförslag som delaktigheten. Länsstyrelsen kan nämligen då i princip avgöra frågan utan förrättning.

Ifall det tillämnade fiskevårdsområdet utgöres av ett enda samfällt fiske, och fiskevården försvårats av att vissa personer ställt sig utanför, kan problemet enklast lösas genom att begära att länsstyrelsen utfärdar en fiskeriplan. En sådan måste alla följa, och den kostar ingenting.

I det fall att området består av två eller flera gemensamma fisken kan en samtidig ansökan om fiskeriplan från skifteslagen tänkas ersätta fiskevårdsområde. Inget hindrar att förslag till sådana planer uppgöres av nuvarande fiskevårdsförening för att nå enhetlighet för hela områ-

det. Redan det förhållandet att ansökan inges kan medföra, att delägare som tredskar blir villigare att ingå i frivilligt samarbete. Ansökan kan i sådant fall återtas.

Det torde vara vanligt att fiskevård av nuvarande omfattning och art kan utföras med den frivilliga organisationen inom en fiskevårdsförening, men att motstånd från enstaka parter kommer att resas, när det blir fråga om mera avancerade former av fiskevård såsom rotenonbehandlingar, utsättning av vuxen fisk m.m. enligt modernare fiskevårdsmetoder. Rotenonbehandling torde förutsätta en för längre tid bestående fast organisation, eftersom densamma måste amorteras under rätt lång tid. Är delägarna många kan bildande av fiskevårdsområde bli nödvändigt. Är de mycket få löses frågan enklast genom att delägarna bildar ett s.k. enkelt bolag och gemensamt undertecknar ett avtal om fiskets utnyttjande.

Det måste alltid vara en av de berörda fastighetsägarna, som tar initiativet till bildandet av fiskevårdsområde. Detta bör ske i samråd med hushållningssällskapets fiskerikonstulent. I ansökan, som inges till länsstyrelsen, skall uppges det fiske och det vattenområde, som avses (fiskevårdsområde kan även bildas för t.ex. enbart ålfisket eller laxfisket inom det berörda området), ändamålet med områdets bildande samt det huvudsakliga sätt varpå man ämnar tillgodose detta ändamål.

Om ansökan är ofullständig eller det står klart att den ej kan bifallas, avslås den omedelbart. I annat fall skall frågan prövas vid förrättning (förutsatt att delägarna icke är ense). Fiskevårdsområde må bildas om samtycke föreligger 1) från delägare som företräder mer än hälften av delaktighetstalet och dessutom utgör minst en tredjedel av antalet delägare, eller 2) från delägare som utgör mer än halva antalet delägare och företräder minst en tredjedel av delaktighetstalet. Ifall flera oskiftade fisken ingår i området måste bifall föreligga från minst en delägare i varje sådant fiske. Det skall slutligen också prövas huruvida det föreslagna fiskevårdsområdet är lämpligt. Det torde därvid framför allt vara av betydelse att området är lämpligt ur fiskevårds- och förvaltningssynpunkt.

Länsstyrelsen fastställer även de stadgar, som skall gälla för området, och vari grunderna för fiskets utövande och områdets förvaltning anges. Området skall bildas för minst 10 och högst 25 år. Då tiden automatiskt förlängs, om ej delägare med minst en tiondel av delaktighetstalet begär områdets upplösning senast 6 mån.

före utgången av löpande period, torde det vara mest praktiskt att begränsa tiden till 10—15 år.

En viktig detalj i områdets stadgar är delaktigheten och rösträtten. För varje delägare skall bestämmas hans andel i fiskevårdsområdet. Delägarna kan bestämma detta själva om de är ense, i annat fall sker det efter den andel som delägarna redan har, då det gäller samfällt fiske, men efter uppskattning i övriga fall, varvid främst arealerna skall vara avgörande. Hän-syn till avkastningsvärdet hos olika delar av ett vatten kan sålunda som regel endast tas, om delägarna är ense därom.

Försök med flytnät i Kultsjön

Av Hans Runnström

Under de senaste åren har Vattenfallsstyrelsens fiskeavdelning i samråd med Sötvattenslaboratoriet bedrivit fiskredskapsförsök i reglerade norrlandssjöar. Försöken, över vilka en allmän orientering lämnats i Svensk Fiskeritidskrift nr 12/1958, har i främsta hand syftat till att utprova redskapstyper som är helt eller delvis oberoende av bottenbeskaffenheten och härigenom mera lämpade för användning i regleringsmagasin, där de överdämda skogsmarkerna ofta försvårat bl.a. nätfisket. Som ett led i dessa undersökningar har det under år 1960 bl.a. bedrivits flytnätsfiske i en rödingsjö, och här skall lämnas en översikt över resultatet av detta fiske.

För försöket utvaldes Kultsjön inom Vilhelmina kommun i Västerbotten. Fiskbeståndet i Kultsjön består av röding, laxöring och lake med den förstnämnda fiskarten som klart dominerande. Sjön är ansedd som en god fisksjö och hektaravkastningen kan med ledning av från sjön insamlad fiskestatistik beräknas till 4 kg/ha. Sjön representerar de rödingsjöar som är belägna i övre delen av barrskogsregionen inom Jämtland, Västernorrland och Västerbotten. Kultsjöns normalvattenstånd är 540,0 m, men genom en regleringsdamm vid utloppet är sjön sedan 1959 reglerad inom en amplitud av 5 m.

De fiskredskap som använts vid försöken har varit 27 m långa 10 fot och 20 fot djupa nät av heldragen nylon med en trådgrovlek av dimensionen nr 15. Maskstorlekarna har varierat mellan 12 och 28 varv per aln (50—22 mm maskstolpe). För att näten skall kunna användas både som flytnät och bottennät samt mellan

Fiskevårdsområdets angelägenheter sköts av en styrelse på en eller flera personer. Medlemmarna äger vid stämma i regel en röst vardera, oavsett delaktigheten. Undantag härifrån gäller främst vid beslut om upplåtelse eller lämnande av tillskott. Den som arrenderar en delägares fiske för längre tid än ett år övertar rätten att föra talan vid fiskestämma. Den som för sin försörjning är beroende av fisket äger vetorätt, när det gäller beslut om utarrendering. Nettoinkomster av t.ex. fiskekort eller arrendeavgifter fördelas på delägarna efter delaktighetsdelen. Eventuell uttaxering sker efter samma norm.

ytan och botten har de monterats med flytteln nr 1^{1/2} samt sänkteln nr 1. Näten sjunker således ehuru sjunkkraften är ringa. Näten har vidare varit kraftigt utbodda vid undertelnen, så att de skall stå så löst som möjligt i vattnet.

Vid ytfisket har näten lagts i lang på 2—10 nät och varje nät har uppbojats med 4—5 plastflöten. Från början förankrades nätlaget med en dragg i varje ända, men det visade sig att näten stod lösare i vattnet och blev mera fiskliga, om enbart den ena ändan av langet förankrades. Försök utfördes även att lägga näten i olika krokar (jmf. fisket med strömmings-skötar), men dessa metoder visade sig mindre effektiva, då näten vid minsta blåst lade sig mot varandra och härigenom försämrade fiskligheten. Flytnätsfisket bedrevs på varierande platser inom sjön och i regel flyttades näten varje dag, men vid lämplig väderlek kunde näten ligga kvar 2—3 dygn på samma plats utan att fiskligheten per vittjning sjönk. Vattendjupet under näten varierade från 5 till 40 m beroende på hur nära land de lades. Det synes emellertid ej som om djupet spelat någon roll vid flytnätsfisket, vilket avspeglas i att lika goda fångster kunde erhållas mitt på sjön som närmare land. Vid vissa tillfällen lades 10-fotsnäten som bottennät och de utlades då på det sätt som är brukligt på trakten.

Samtidigt med flytnätsförsöken bedrev Sötvattenslaboratoriet provfisken med bottennät inom samma områden. Laboratoriets fisken, vilka bedrivs för att följa regleringens inverkan på fiskbestånden, utfördes med 27 m långa och 5 fot djupa spunna nylonnät således den i

Tabell 1. Fiskfångst per ansträngning på olika nätredskap i Kultsjön under tiden juni—oktober 1960.

Månad	5 fot bottennät			10 fot bottennät			10 tot flytnät			20 fot flytnät		
	Antal anstr.	S.N. St/a	18—20 v/a Kg/a	Antal anstr.	H.N. St/a	18—20 v/a Kg/a	Antal anstr.	H.N. St/a	18—20 v/a Kg/a	Antal anstr.	H.N. St/a	18—20 v/a Kg/a
Juni	24	0: 33	0: 10	16	0: 94	0: 28	12	0: 50	0: 13	—	—	—
Juli	56	0: 27	0: 08	—	—	—	40	3: 70	0: 99	8	4: —	1: 14
Augusti	72	0: 38	0: 12	4	0: 75	0: 15	36	3: 39	0: 89	12	7: 92	1: 97
September	48	2: 92	0: 71	—	—	—	4	2: —	0: 51	4	5: —	1: 24
Oktober	52	0: 90	0: 31	32	3: 47	0: 70	28	2: 43	0: 51	4	11: 25	2: 28

Ansträngning=1 nät under en natt
 St/a =antal fiskar per ansträngning
 Kg/a =kg per ansträngning
 S.N. =spunnen nylon
 H.N. =heldragen nylon

Norrland för närvarande kanske vanligaste typen av fisknät. Liksom vid flytnätsfisket har varierande maskstorlekar använts (12—28 v/a). Genom tillmötesgående från Sötvattenslaboratoriet har sammanställningar av laboratoriets fisken i Kultsjön under år 1960 ställts till förfogande för denna redogörelse.

Fisket med försöksnäten har bedrivits i perioder från islossning till isläggning. Fångster av betydelse på flytnäten erhöles emellertid ej förrän i slutet på juni, då fisken de första tre veckorna efter islossningen ej gick upp till ytan, vilket torde sammanhänga med att det under denna period ej fanns tillgång till ytnäring. Vid fisket har som förut nämnts använts varierande maskstorlekar både vid flytnätsfisket och vid Sötvattenslaboratoriets provfisken. Då en hel del av maskstorlekarna av naturliga skäl visat sig ganska ineffektiva i Kultsjön, så har i denna redogörelse endast medtagits värden och jämförelser vilka hänför sig till fiske med maskstorlekar, vilka är mest lämpade för Kultsjön och som även användes av befolkningen vid sjön, nämligen 18 och 20 varv per aln.

I tabell I redovisas fiskfångsterna per ansträngning (1 ansträngning=1 nät under en natt) på de olika redskapen under sommarhalvårets olika månader. Som framgår av tabellen är avkastningen på flytnäten mångfalt högre än på bottennäten under juli—augusti. Under september är emellertid avkastningen på bottennäten högre än på 10 fots flytnäten, vilket torde sammanhänga med att rödingen har sin lektid under denna månad och den koncentreras härigenom mera mot botten. Under oktober är avkastningen på botten och 10 fots flytnäten relativt jämn, medan fångsten på 20 fots flytnäten är betydligt högre än på de andra redskapen. Värdena för flytnätsfisket i juni är ej represen-

tativa för hela denna månad, då fångster som förut nämnts först erhöles i slutet på månaden. Sammanställningen i tabell I visar även, att skillnaden i fångsterna på 10- och 20 fots flytnäten ej är så stor under juli månad, men under de övriga månaderna är fångsten väsentligt högre på 20 fotsnäten. Detta resultat kan tänkas sammanhänga med att fisken under juli är relativt koncentrerad vid ytan, medan den under de övriga månaderna är mera utspridd i vertikalläge. De slutsatser man kan dra av fiskfångsterna synes vara att flytnätsfisket, sedan det kan påbörjas (c:a 3 veckor efter islossning), ger avsevärt högre fångster än bottennäten under juli—augusti, samt att man kan erhålla goda fångster på flytnät ända fram mot isläggningen, ehuru lekmånaden (september) ger en något högre avkastning vid fiske med bottennät.

En viktig faktor i fisket är lönsamheten av detsamma och i fortsättningen skall försöksfisket behandlas något ur denna synvinkel. För att erhålla ett utgångsläge för bedömandet av lönsamheten har fångstvärdet per ansträngning, redskapstyp och månad sammanställts i fig. 1. Då material från bottennätsfiske med 10 fots heldragna nylonnät saknas för juli och september, har värden beräknats för dessa månader med ledning av resultaten från de övriga månaderna. Juni månad har ej medtagits, då flytnätsfisket ej kunnat bedrivas under större delen av månaden. Vid framräknandet av värdet på avkastningen har använts ett pris på 7 kr/kg för röding och laxöring, vilka är det pris man under de sista åren kunnat erhålla i Kultsjön. Laken användes ej i hushållet och har ej heller något saluvärde under sommarhalvåret, och det är därför orealistiskt att sätta något pris på denna fiskart. Vid beräkningen av värdet per

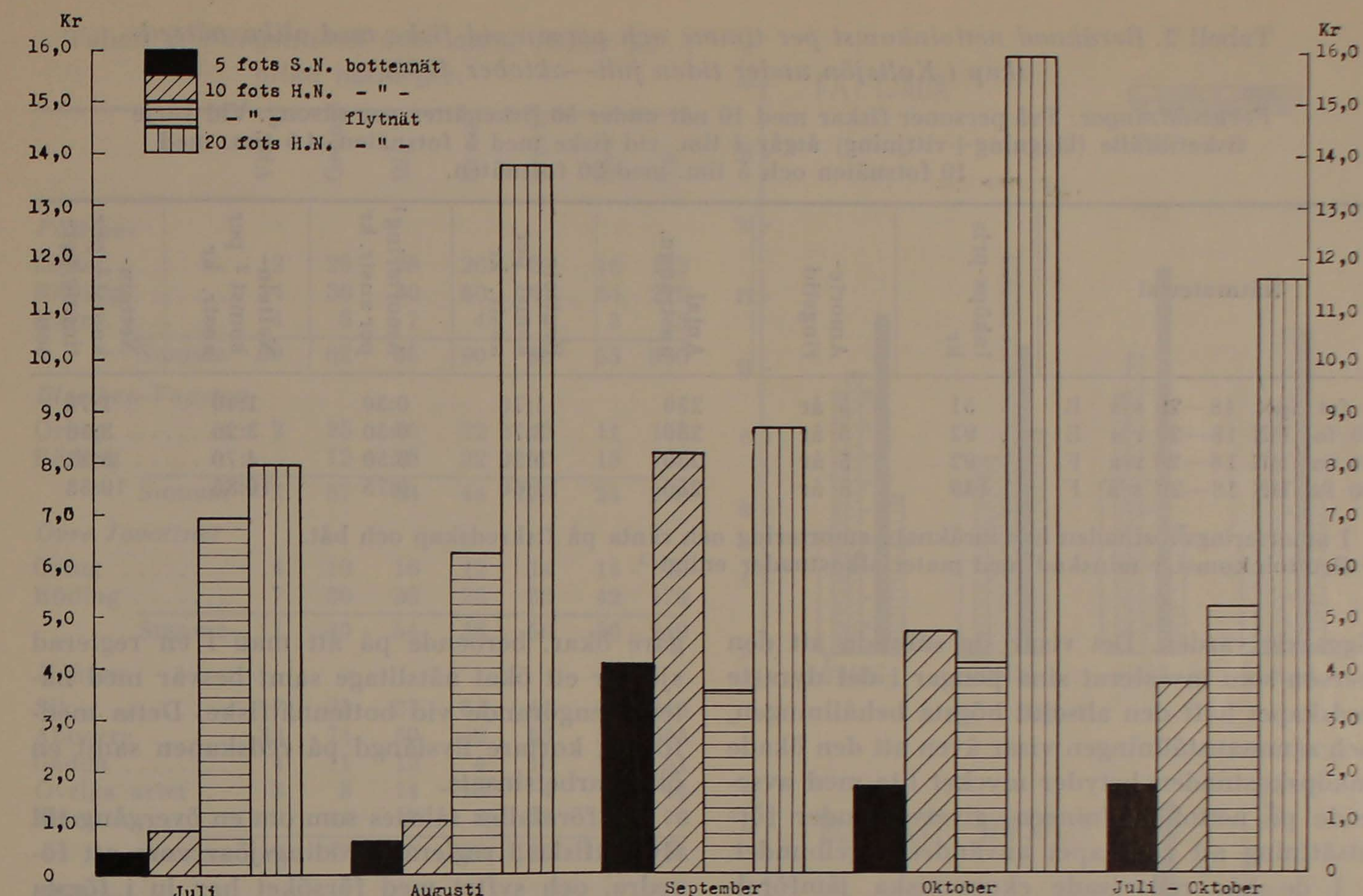

Fig. 1. Diagram utvisande värdet av fiskfångsten per ansträngning fördelat på olika nätmaterial och månader.
 S.N.=spunnen nylon. H.N.=heldragen nylon.

ansträngning är att märka att fångsten på flytnäten endast utgjorts av röding, medan bottennäten till viss del även fångat laxöring och framförallt lake. En reducering av värdet per ansträngning på bottennäten motsvarande andelen lake i fångsten har därför utförts för att materialet skall bli ekonomiskt jämförbart. Diagrammen i fig. 1 avspeglar ungefär samma förhållande som det som redovisats i tabell 1. Värdet av fångsten på flytnäten ligger således avsevärt högre än på bottennäten under juli—augusti, medan avkastningsvärdet på bottennäten ligger högre än på motsvarande flytnät under september; under oktober är fångstvärdet relativt lika. På de 20 fot djupa flytnäten är emellertid värdet per ansträngning högst under samtliga månader. Medelvärde per ansträngning för tiden juli—oktober är följande för de olika redskapstyperna.

5 fot, spunnen nylon, bottennät . . . 1: 70 kr
 10 fot, heldragen nylon, bottennät . . 3: 70 kr
 10 fot, heldragen nylon, flytnät 5: 20 kr
 20 fot, heldragen nylon, flytnät 11: 60 kr

Vid framräknandet av fångstvärdena per ansträngning har ingen hänsyn tagits till omkost-

naderna i fisket, vilka givetvis har betydelse då det gäller att erhålla nettobehållningen. Härvid spelar bl.a. fiskredskapets inköpspris en viss roll. I fortsättningen skall därför framräknas vilken nettobehållning per ansträngning som erhålles med de olika redskapen samt den nettoinkomst per timme som den enskilde fiskaren erhåller. Vid framräknandet av nettovärdet per ansträngning har omkostnaderna för redskap och båt från dragits bruttofångstvärdet. Det har därvid förutsatts en amorteringstid på 5 år av samtliga redskapstyper och 15 år för båt. Vidare att varje nät använts 50 gånger per fiske-säsong. Vid konstruerande av nettoinkomsten per timme har det förutsatts, att 2 man bildar ett fiskelag vilket i medeltal fiskar med 10 nät under 50 fiskenätter per säsong. Arbetstiden har beräknats variera mellan 4 och 5 timmar för de olika redskapstyperna. I tabell 2 redovisas de framräknade värdena. Som framgår av tabellen blir nettoinkomsten per timme och person för tiden juli—oktober 1: 75 kr vid fiske med 5 fots bottennät av spunnen nylon och 10: 85 kr vid fiske med 20 fots flytnät av heldragen nylon, medan de andra nätsorterna ger mellan-

Tabell 2. Beräknad nettoinkomst per timme och person vid fiske med olika nätredskap i Kultsjön under tiden juli—oktober 1960.

Förutsättningar: Två personer fiskar med 10 nät under 50 fiskenätter per säsong. Vid varje fisketillfälle (läggning+vittjning) åtgår 4 tim. vid fiske med 5 fotsnäten, 4,5 tim. med 10 fotsnäten och 5 tim. med 20 fotsnäten.

Nätmaterial	Inköps-pris kr	Amorteringstid år	Antal ansträngn.	Bruttoinkomst per anstr. kr	Amortering ¹ per anstr. kr	Nettoinkomst ² per anstr. kr	Nettoinkomst ² per timme/person
5 fot SpN. 18—20 v/a B	51	5 år	250	1:70	0:30	1:40	1:75
10 fot HN 18—20 v/a B	92	5 år	250	3:70	0:50	3:20	3:56
10 fot HN 18—20 v/a F	92	5 år	250	5:20	0:50	4:70	5:22
20 fot HN 18—20 v/a F	149	5 år	250	11:60	0:75	10:85	10:58

¹ I amorteringskostnaden har inräknats amortering och ränta på fiskredskap och båt.

² Bruttoinkomster minskad med materialkostnader enligt ¹.

liggande värden. Det visar sig sålunda att den person som investerat sina pengar i det dyraste redskapet haft den absolut högsta behållningen, och sammanställningen visar även att den ökade inköpskostnaden betyder mycket lite med avseende på nettobehållningen, givetvis under förutsättning att redskapet användes regelbundet.

I de här redovisade ekonomiska jämförelserna har ej hänsyn tagits till om vattendraget varit reglerat. Skulle så vara fallet blir konsekvensen att den ekonomiska vinsten vid flytnätfisket i förhållande till bottennätfisket ytterli-

gare ökar, beroende på att man i en reglerad sjö får ett ökat nätslitage samt besvär med nästens rengörande vid bottennätfiske. Detta medför en kortare livslängd på redskapen samt en ökad arbetsinsats.

Det förefaller således som om en övergång till flytnätfiske i reglerade rödingsjöar vore att föredra, och syftet med försöket har ju i första hand också varit att utprova fiskemetoder, i vilka man undviker de besvär som uppstår vid fiske på överdämda bottnar.

Färg — Fisklighet IV

Av Gösta Molin

I syfte att ytterligare vidga erfarenheterna om nätfärgens inflytande på fiskligheten i olika sjötyper, och även hur olika fiskarter reagerar för färgerna, har Sötvattenslaboratoriet under den gångna säsongen fortsatt sina 1957 påbörjade fiskeförsök. Huvudparten av dessa försök har varit förlagd till norrlandssjöar där det klara vattnet — som redan tidigare påvisats — gör

färgens art av långt större betydelse än i landets sydligare delar, där det mestadels grumliga vattnet till stor del utplånar nätens kontrastverkar mot en viss bottennyans. — I tabell 1 återfinnes en beskrivning över försökslokalernas vatten- och bottenfärg samt siktdjup. Nätmaterialet har på ett undantag när utgjorts av tvinnad nylontråd.

Tabell 1. Beskrivning av försökssjöarna.

Namn	Läge	Vattenfärg	Bottenfärg	Siktdjup
Fättjaur	Sv. Lapplands fjällområde	Svagt gulgrön	Ljust gråbrun	10 m
Bleriken-Vapsten	d:o	d:o	Svart och mörkbrun omväxl.	9 m
Övre Jovattnet	d:o	Svagt blågrön	Mörkt sandfärgad och ljusbrun omväxl.	10 m
Näkten	Jämtland	Gulgrön	Mörkbrun	9 m
Helgesjön	d:o	d:o	Mörkgrå	8 m
Mälaren		d:o		4 m

Tabell 2. Fångsttabell över antal fiskar på olika nätfärger.

	Vit	Grön	Blå	Brun	Svart	Röd	S:a
Fättjaur							
Öring	12	26	28	26	34	16	142
Röding	14	30	30	60	47	34	215
Harr	4	6	7	4	9	3	33
Summa	30	62	65	90	90	53	390
Bleriken-Vapsten							
Öring	2	25	35	22	43	11	138
Röding	—	12	28	22	80	13	155
Summa	2	37	63	44	123	24	293
Övre Jovattnet							
Öring	4	10	16	12	14	14	70
Röding	7	30	38	26	36	42	179
Summa	11	40	54	38	50	56	249
Näkten							
Sik	17	35	27	61	44	65	249
Abborre	33	74	50	49	53	55	314
Gädda	4	11	12	4	10	10	51
Övriga arter	3	3	14	16	4	4	44
Mört	2	14	7	8	25	20	76
Summa	59	137	110	138	136	154	734
Mälaren							
Gös	43	34	31	46	31	32	217
Helgesjön							
Sik	45	61	33	76	48	32	295
Gädda	2	3	2	4	1	7	19
Summa	47	64	35	80	49	39	314

Fångstresultaten i siffror redovisas i tabell 2. För att på ett mera överskådligt sätt framhålla variationerna i fångst mellan olika färger återfinnes i texten figurer där fångstmängden på varje färg är angiven i procent av totala antalet fångade fiskar.

Fättjaur. Nättyp 20 vpa, 5 fot djup, försöksdjup 1—8 m, försökstid 3/6—23/10, 51 vittjningar. Brunt och svart har här givit toppfångst med röding bäst på brunt och öring på svart, medan den röda färgen som i ett flertal andra liknande sjöar med samma fiskslag givit mycket bra utbyte, i det här fallet var mindre lämplig. Se fig 1.

Bleriken-Vapsten. Nättyp 16 vpa, 6 fot djup, försöksdjup 1—7 m, försökstid 9/6—17/10, 39 vittjningar. I flertalet tidigare undersökta öring- och rödingsjöar har brunt och rött genomgående visat sig vara de mest ändamålsenliga färgerna, men granskar man fig. 2 observeras omedelbart den svarta färgens enorma överlägsenhet i Bleriken-Vapsten, varvid tre gånger så mycket röding erhållits på svart som på någon

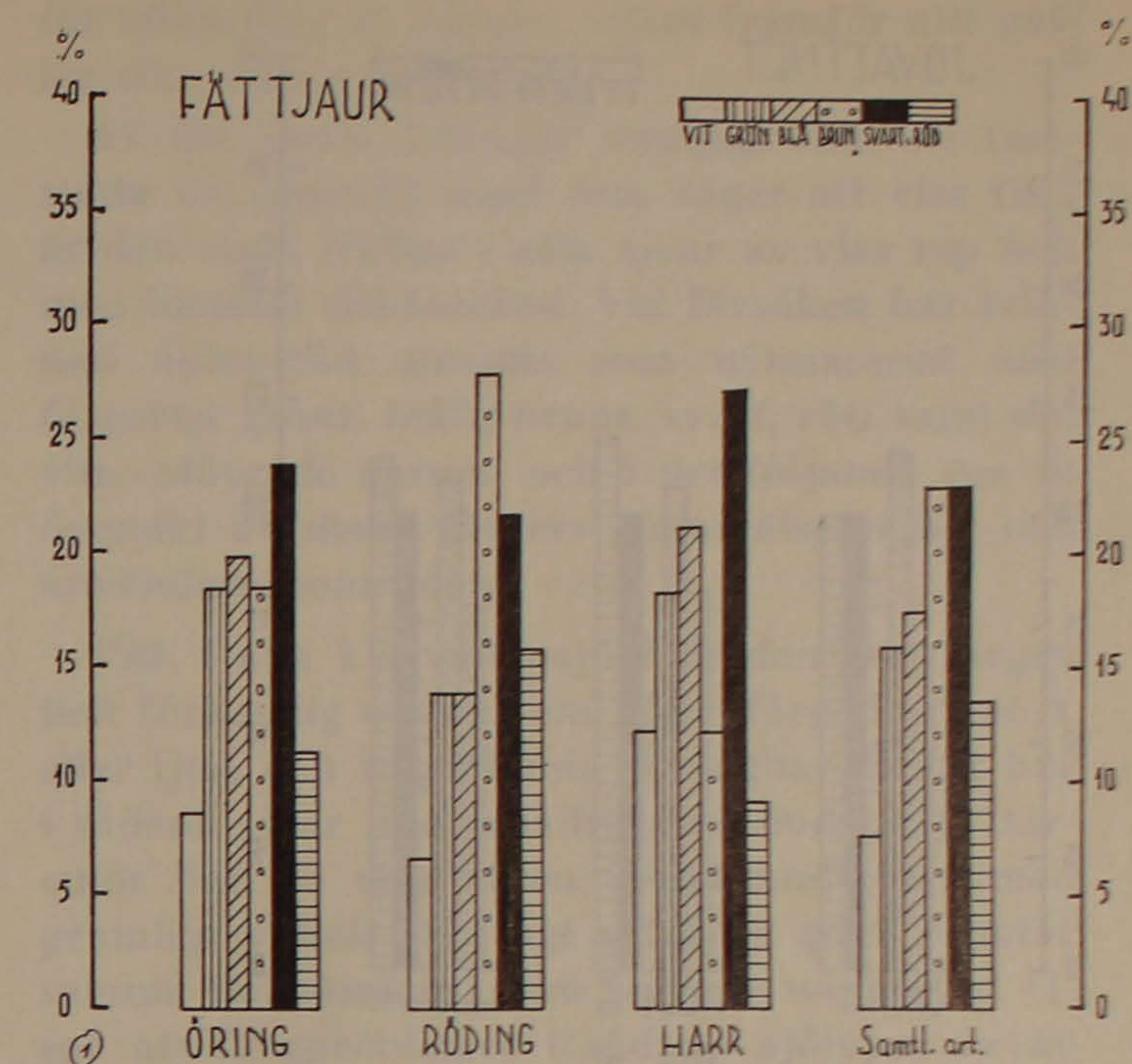

Fig. 1.

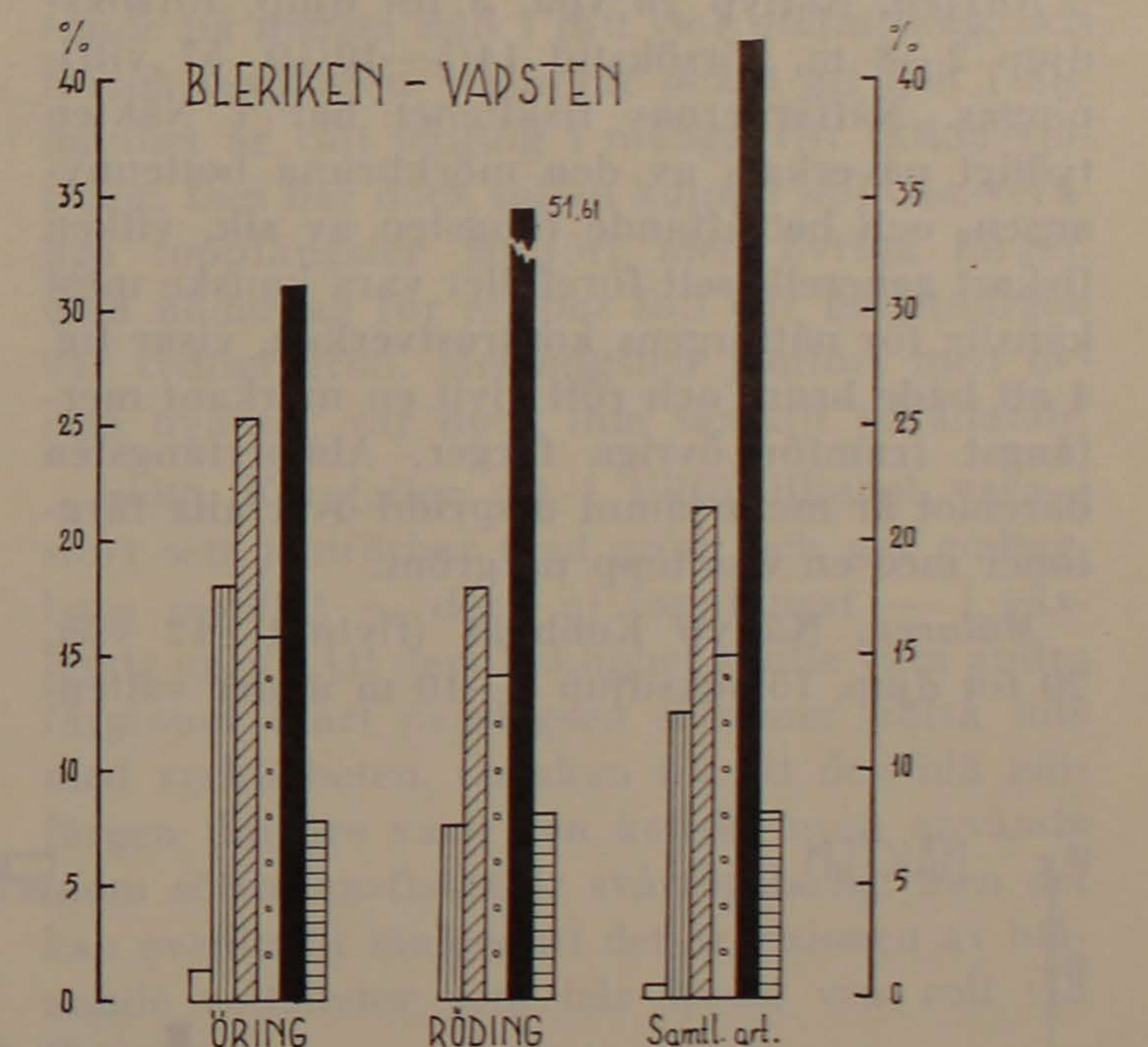

Fig. 2.

annan färg. Även blått har hävdats sig jämförelsevis bra. Den ovanligt mörka bottennyansen i denna sjö måste utan tvivel ha spelat en avgörande roll för det ganska uppseendeväckande resultatet.

Övre Jovattnet. Nättyp 22 vpa, 5 fot djup, försöksdjup 5—8 m, försökstid 10/6—18/10, 24 vittjningar. Skillnaden i fångstmängd mellan olika färger är i denna sjö överraskande liten, vilket framgår av fig. 3. Toppfångerna är rött, blått och svart med sinsemellan tämligen obetydliga fångstdifferenser.

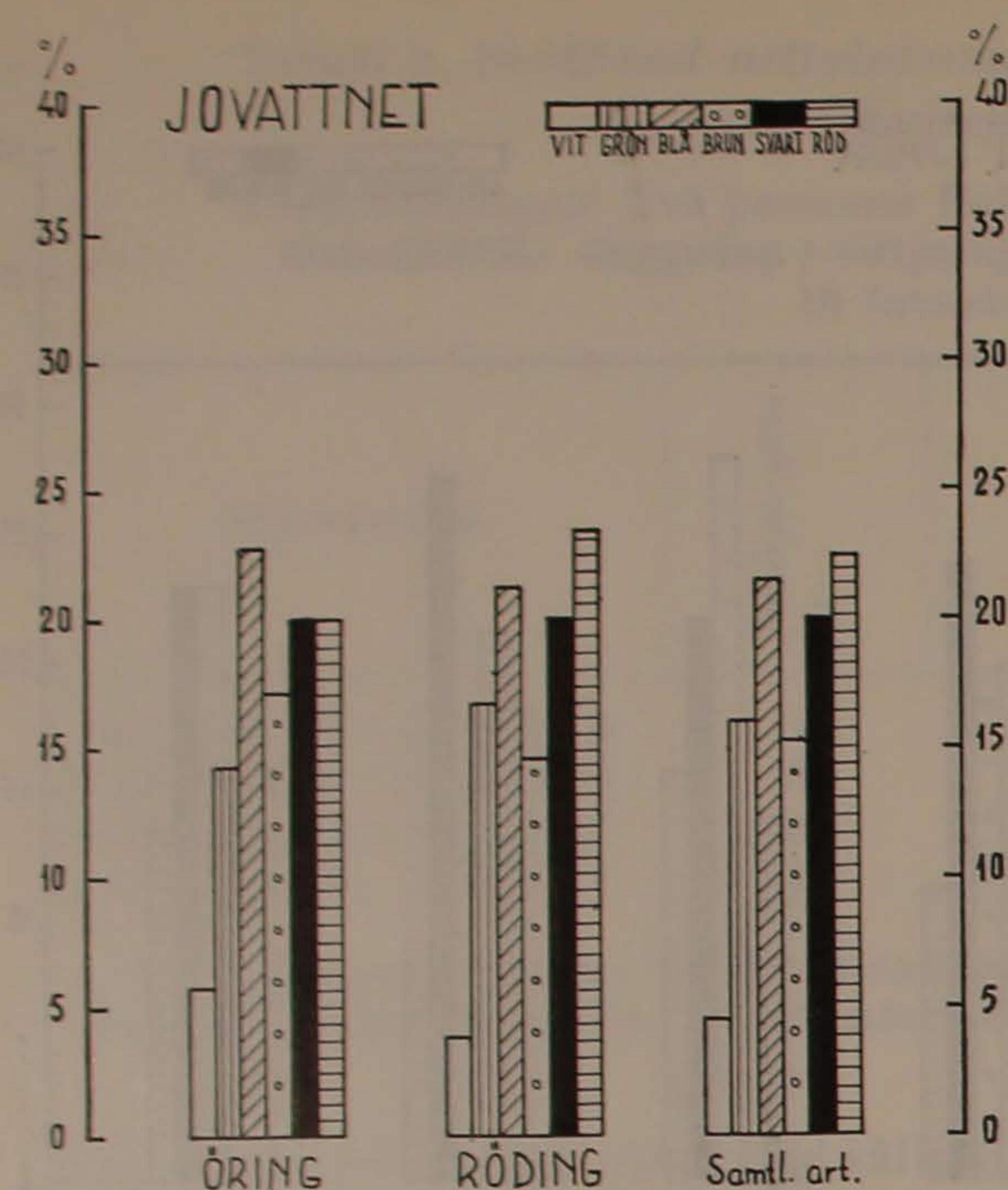

Fig. 3.

Näkten. Nättyp 20 vpa, 5 fot djup, försöksdjup 2—8 m, försökstid 14/5—10/10, 57 vittjningar. Nätfärgernas fisklighet har i Näkten tydligt påverkats av den mörkbruna bottennyansen, och beträffande fångsten av sik, vilken fiskart generellt sett förefaller vara kanske mest känslig för nätfärgens kontrastverkan, visar fig. 4 att både brunt och rött givit en markant merfångst framför övriga färger. Abborrfångsten däremot är mera jämnt utspridd över alla färgtoner med en viss topp på grönt.

Mälaren. Nättyp Kobbnet (flytnät) 12 vpa, 20 fot djup, försöksdjup 5—10 m under vatten-

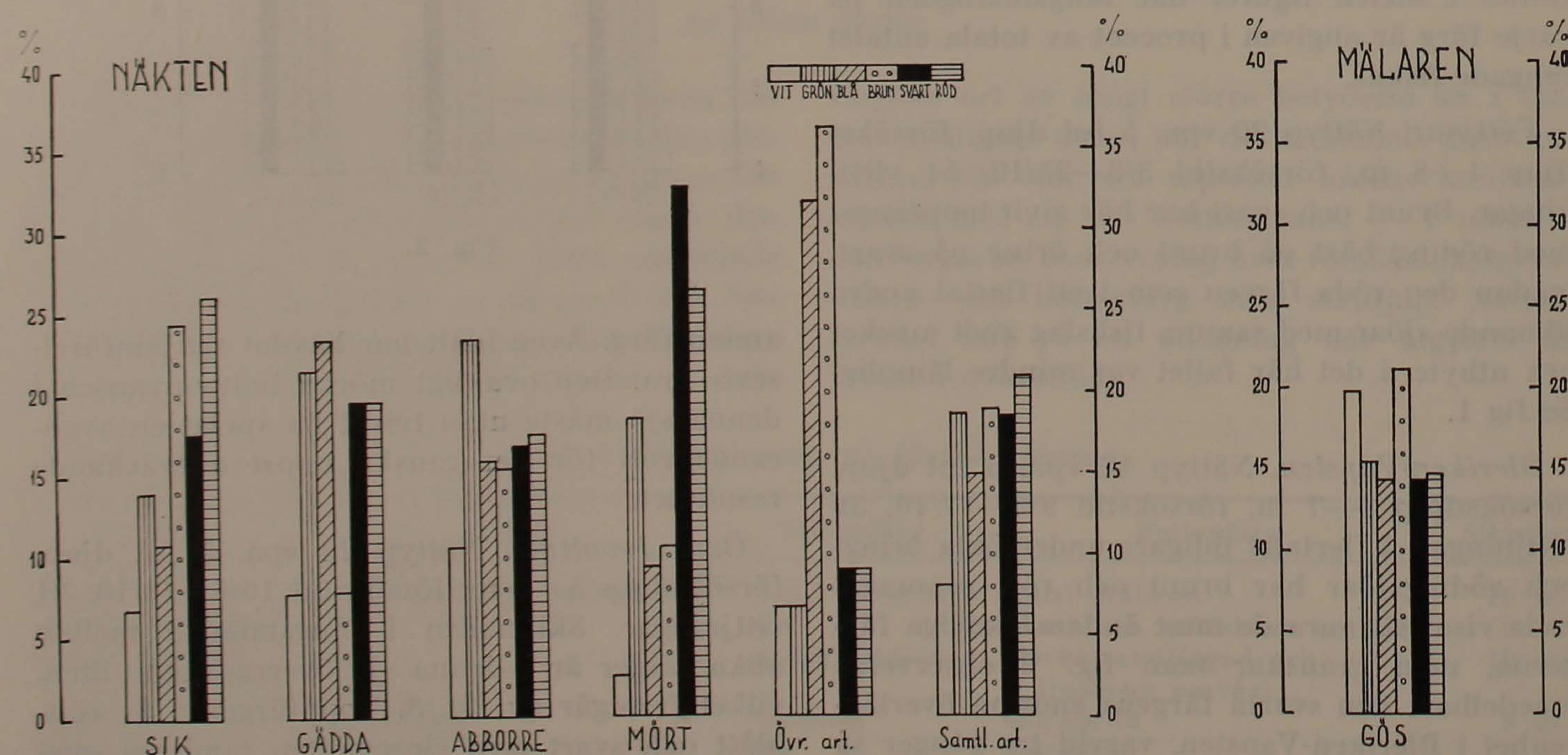

Fig. 4.

Fig. 5.

ytan och över ett djup av 40—60 m, försökstid 20/7—24/11, 62 vittjningar. 1958 utfördes i Mälaren ett färgförsök vid siklöjefiske med kobbnet, som provades på det sedvanliga fiskedjupet 20 m under vattenytan, och varvid det kunde konstateras att färgens art på detta tämligen stora djup ej spelade påtaglig roll för fiskligheten. 1960 upprepades ett liknande försök med gösnät, som flötades upp på ett avstånd från ytan som varierade mellan 5—10 m. Att döma av fig. 5 har färgernas art inte spelat någon påtaglig roll för resultatet, även om brunt och vitt uppvisar viss merfångst. Men med all sannolikhet är det betydligt svårare att vid flytnätfiske erhålla ett statistiskt riktigt fångstmaterial än vad fallet är vid bottenfiske. Med tanke på Mälarens låga siktdjup torde nätfärgens art, även på ett så jämförelsevis ringa avstånd från ytan som 5 m vara av underordnad betydelse.

Helgesjön. Nättyp heldragen nylon 20 vpa, 5 fot djup, fisketid 6/7—10/8, försöksdjup 2—6 m, 12 vittjningar. Försöket att i Helgesjön få belägg för om den heldragna nylontrådens fisklighet överhuvud taget påverkas, om den behandlas med färg av skilda slag, är det första i en serie som innevarande år är avsedd att omfatta flera sjöar. Det har allmänt ansetts att trådens genomskinlighet och dess i jämförelse med tvinnad tråd ringa dimension borde eliminera kontrastverkan mot bottennyansen och således göra färgning helt obehövlig, men riktigheten av ett sådant antagande bör givetvis prövas. Av olika anledningar omfattade det första försöket ett

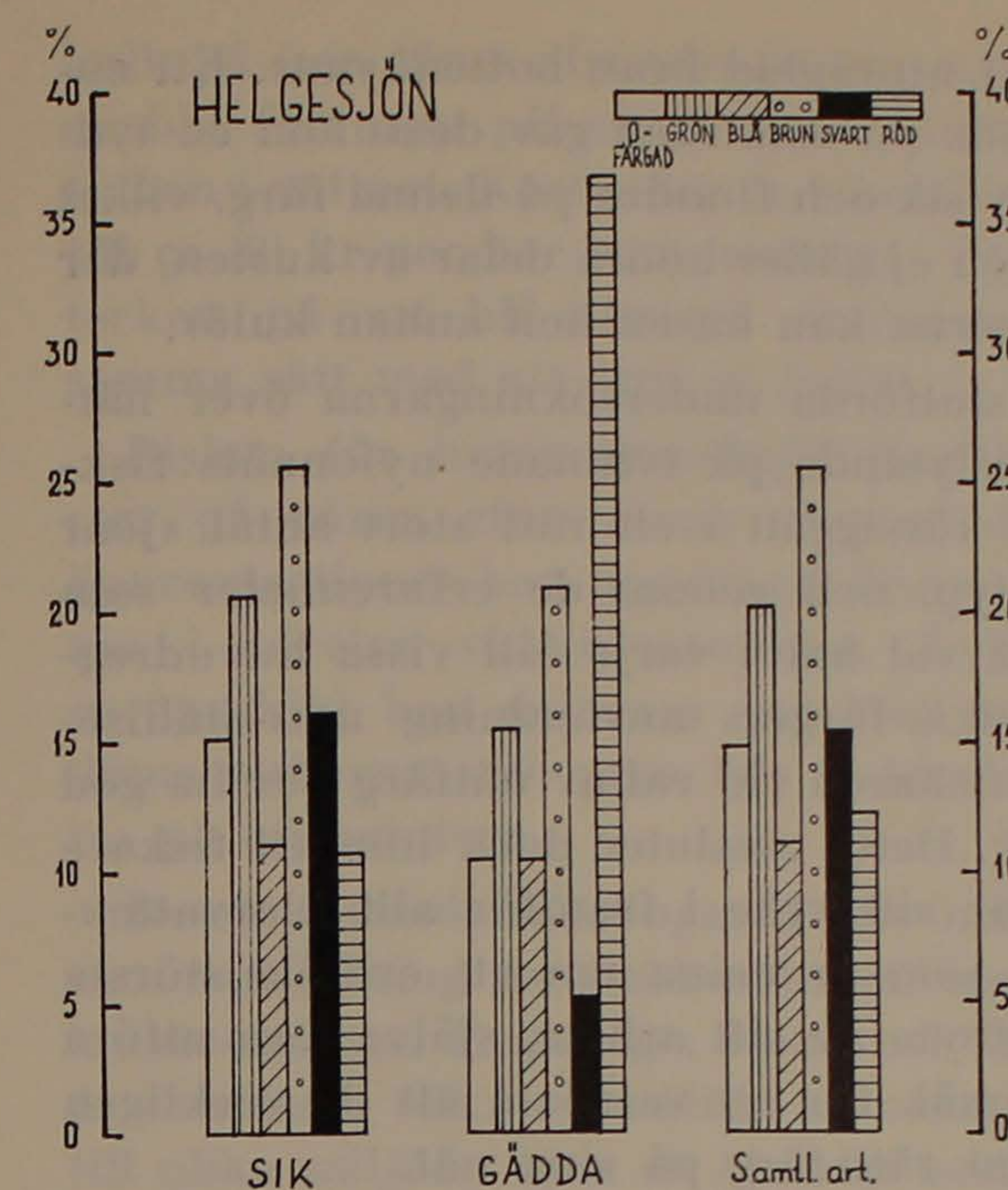

Fig. 6.

ganska ringa antal nätläggningar, men i fig. 6 kan trots detta utläsas en del av intresse, bland annat att fångsten på det ofärgade nätet var högre eller i ungefärlig nivå med tre av de färgade näten. Den största merfångsten av sik erhöles på brunt och grönt och gädda på rött. Av den sistnämnda arten fångades dock alltför obetydlig mängd för att resultatet får anses tillförlitligt.

Sammanfattning. Sedan 1957 har olika nätfärgers ändamålsenlighet varit föremål för noggranna undersökningar i 20 lokaler av olika karaktär, och härvid har vunnits en hel del värdefulla rön som kan sammanfattas på följande sätt.

Att vita, ofärgade nät som regel ger avsevärt mindre fångst, än om de behandlats med färg av en eller annan kulör, är redan tidigare allmänt bekant bland fiskarna, men att färgtonens art i många fall visade sig vara av så kolossalt stor betydelse för fiskligheten var utan tvivel en överraskning. I flera fall har således kunnat påvisas att användandet av viss färg höjt avkastningen till det dubbla jämfört med övriga färger, och detta har helt självklart varit fallet i sjöar med klart vatten, där nätfärgens kontrastverkan mot viss bottennyans blir speciellt påfallande.

Vattnets färg synes inte i något fall ha påverkat färgernas fisklighet i en eller annan riktning, medan däremot bottenfärgens art visat sig vara av mycket stor vikt. Av försöken framgår dessutom att olika fiskarter reagerar olika

för olika slag av färger, vilket framför allt gäller sik, röding och öring.

Av det sagda framgår omöjligheten att fastställa en generell regel som säger att viss färg är den enda riktiga i alla sjöar av viss typ och med blandat fiskbestånd. Vid försöken har tvinnad nylontråd använts som nätmaterial med färgerna grönt, blått, brunt, svart, rött samt det vita, ofärgade garnet, och i det följande ges en översikt av dessa färgers ändamålsenlighet och användningsområden.

Vitt. I alla klarvattensjöar är den vita färgen helt förkastlig oavsett om bottenfärgen är mörk eller ljus, och någorlunda godtagbar fångst har i sådana sjöar inte erhållits i ett enda fall. Däremot har de vita näten i slättlandssjöar med grumligt vatten och lågt siktdjup givit ungefär samma fångstmängd som färgade nät, vilket visar att färgproblemet i sådana sjötyper är av tämligen underordnad betydelse.

Grönt. Denna färgton användes för närvarande på många håll i rätt stor omfattning, och försöksresultaten verifierar också att den i allmänhet är rätt pålitlig i många vitt skilda sjötyper. Den har dock sällan kunnat uppvisa verkliga toppfångster jämfört med övriga färger, med undantag för ett par fall där bottenfärgen var tydligt grön. Merfångsten jämfört med övriga nyanser var dock inte särskilt påfallande.

Blått. Förefaller att i tillförlitlighet vara i stort sett jämförbar med grönt och ger godtagbara resultat — dock ej toppfångst — i växlande miljö. Att dess fisklighet skulle vara andra färgtoner klart överlägsen stämmer alltså inte med verkligheten. Orsaken till att den blå nätfärgen tidigare varit den kanske mest använda inom sötvattensfisket är svårförklarlig, men det kan eventuellt tänkas att det är visionen av blånande vattenytor som här spelat viss roll vid färgvalet.

Brunt. Innan den syntetiska, rötbeständiga fibern bröt igenom som fiskredskapsmaterial erhöles bomullsnäten som en direkt följd av garvämnesimpregneringen en mer eller mindre brunaktig färg, som självfallet inte alltid gav så stor fångst som någon annan färgton skulle ha givit. Erfarenheterna från fiskeförsöken visar att i sjöar där bottenfärgen är tydligt brun, ger nät i samma färg jämförelsevis god fångst. Röding och öring synes dessutom på ett för fiskligheten positivt sätt reagera för färgtonen med god fångst som följd, trots att bottennyansen i fjällsjöarna långt ifrån alltid är brun. Detta är dock inte, som tidigare påpekats — allmängiltigt.

Svart. I redogörelsen har framhållits svårigheten att ur försöksresultaten få fram hållbara regler för rätt färg i rätt vatten. Emellertid förefaller det högst troligt att den svarta färgens fisklighet kommer så nära idealet som möjligt. Om man granskar de gångna årens fisketabeller över färgförsöken, observerar man genast att just denna färgton ytterst sällan uppvisar direkt dåliga resultat, medan däremot toppfångster, som ligger dubbelt så högt som andra färger, inte är någon sällsynthet. Svart har givetvis även den sin begränsning och bör inte komma ifråga i sjöar där botten är tydligt ljus, och i en del fall har den även visat sig vara mindre lämplig vid örings- och rödingfångst.

Rött. Den röda färgens användningsområde är enligt försöksresultaten av ganska begränsad omfattning och kan rekommenderas endast för röding — dock ej i alla vatten — samt i sjöar

Erfarenheter om rotenon och ”ädelfisk”

Den utrustning som erfordras för rotenonbehandling har stor kapacitet. Att använda den för tre, fyra fall per år är i högsta grad ekonomiskt. Kostnaderna blir orimliga. En fullständig utrustning omfattar fältlaboratorium, ekolod, rotenonaggregat, transportsläp m.m. för cirka 30.000 kr. Den utrustning som nu finns i Skaraborgs län beräknas av fiskerikonsulenten Tore Persson i Töreboda kunna prestera minst 85 behandlingar om tillsammans 1.300 har per år. Kapaciteten beräknas utgöra 20 har med 10 m medeldjup per 8-timmars arbetsdag. Härvid är alla prov och undersökningar inräknade, men ej insamlingen av fisk.

Kapaciteten räcker med andra ord för hela Götaland och en god bit av Svealand med nuvarande frekvens. Sjöar under 3—4 har är då ej medräknade, enär vederbörande själva torde kunna bespruta dem. I det senare fallet insänds 3 liter vatten från sjön för analys, varefter man får låna apparatur och instruktioner. Adressen är O. Enocksson, Töreboda.

På liknande sätt förhåller det sig med flersomrig sättfisk, som skall ersätta de utrotade skräpfiskbestånden i rotenonsjöarna. Ensomrig fisk kan dras upp utan nämnvärd tillsyn i lokala dammar ute hos fiskevårdsföreningarna. Men övervintringsdammar, daglig passning och matning kräver större investeringar och dessutom personal. Även den minsta praktiskt ge-

med starkt utpräglad brun bottennyans. Ett enstaka försök på ostkusten gav dessutom en tydlig topp av sik och flundra på denna färg, vilket förmodligen ej gäller andra delar av kusten, där bottenfärgerna kan ha en helt annan kulör.

De nu slutförda undersökningarna över nätfärgens inflytande på tvinnade nylonnåts fisklighet har försiggått i ett rätt stort antal sjöar av olika typ, och genom de erfarenheter som vunnits härvid har i varje fall vissa huvudregler för olika färgers användning utkristalerats, som fiskaren vid val av nätfärg bör ha god ledning av. Detta utesluter dock inte att fiskare som utövar sitt yrke i framför allt klarvattensjöar och som är måna om att erhålla största möjliga utbyte av sitt arbete, själva kan utföra mindre försök för att verifiera att de verkligen har absolut rätt färg på sina nät.

nomförbara anläggning av detta slag har kapacitet långt utöver det lokala behovet. Skaraborgs läns hushållningssällskaps dammar vid Källefäll klarar sålunda med nuvarande efterfrågan behovet i hela södra Sverige. Leveranser har skett ända upp till Norrland, praktiskt taget utan dödlighet. Bäst går det att transportera regnbågslax. Svårast är öringen.

Den ovan nämnda undersökningen av ett blivande rotenonvatten avser bl.a. att utröna vattnets näringskoncentration. Isynnerhet då det gäller större vatten har detta mycket stor ekonomisk betydelse, enär rotenonåtgången ökar vid större näringstillgång i vattnet. Och lika viktigt som att fiskutrotningen lyckas fullständigt är naturligtvis, att man inte använder mera rotenon än att man får en betryggande säkerhetsmarginal. Giftet kostar f.n. 10 kr per liter. Det torde vara ungefär normalt att använda 20 l per har. Kostnaden för behandling av en 10 hars sjö med 8 m medeldjup ligger erfarenhetsmässigt vid omkring 2.500 kr inklusive resor och förarbete.

Ett annat syfte med provtagningarna är att utröna vattnets surhetsgrad. Regnbågslaxen dör redan vid ett pH-värde av 5—5,5. De flesta misslyckanden tidigare torde bero på för lågt pH-värde, omtalar fiskerikonsulent Persson. Det är emellertid en sak som lätt kan rättas till. Man har på Hökensås provat att strö ut jordbruks-

kalk på isen längs strandregionen och på så vis snabbt fått upp pH-värdet och näringsproduktionen i vattnet. Kostnaden har beräknats uppgå till ca 30 kr per har vart femte år. Visar vattnet tecken på att bli utsuget, åtgärdas detta på samma sätt med att strö ut fosfat.

Risken för humussyreförgiftning är särskilt stor på våren efter långa vintrar, då humuskoncentrationer kan uppstå på djupet och komma i rörelse vid islossningen. I sjöar med språngskikt kan det vara vanskligt att rätt bedöma riskerna, och prov bör i sådana fall helst tas på eftervintern.

Dessa förundersökningar avgör också vilken sammansättning av fiskbeståndet, som kan rekommenderas. Regnbåge, öring och bäckröding är inte bara olika syratåliga, de söker sig också till olika miljöer. Med ett blandat bestånd minskar man riskerna för katastrofala misslyckanden på samma gång som man får sjöns näringsmöjligheter bättre utnyttjade. Regnbågen håller i princip till i de högre vattenlagren. Öringen går djupast och biter sig fast i privata jaktrevir, där den är ganska stationär. Bäckrödingen är också revirjägare men skaffar sig andra platser. En tämligen normal sammansättning av ett nytt fiskbestånd är 60 % regnbåge, 35 % bäckröding och 5 % öring.

Enligt erfarenheterna på Hökensås måste man räkna med en avskrivningstid för en rotenonbehandling av 5—10 år. Förr eller senare, och ibland rätt snart, kommer de gamla fiskslagen tillbaka i vattnet. Detta förhållande gör det angeläget att utnyttja avskrivningstiden på bästa sätt. I och för sig är det fullt möjligt att besätta en nybehandlad sjö med årsyngel, eftersom de saknar större fiender. Men då går åtminstone tre år till spillo av avskrivningsperioden, vilket blir kostsamt. Det är bättre att sätta ut en blandning av 3-, 2- och 1-somrig fisk och sen börja fisket med detsamma. När de tre årsklasserna släppts ut samtidigt kannibaliserar de märkligt nog inte. En påspädning i slutet av en period måste däremot föregås av en utfiskning i möjligaste mån, med nät eller rent av rotenon. En stor risk med användandet av yngel är vidare att man inte behärskar beståndet. Ena gången går ynglen väl till, och det blir bara tusenbröder av alltsammans. Den andra gången går det dåligt, vattnets produktion blir inte fullt utnyttjad. I det senare fallet är risken för infektion med andra fiskslag särskilt stor. Så länge man håller vattnet fullbesatt med fisk, som tar hand om eventuella yngel av andra fiskslag, är risken mindre. Det torde vara en ganska bra metod att

hålla ett litet antal sikar i sjön, eftersom de är effektiva yngelätare.

När det gäller regnbågslaxen så har den ju av gammalt fått anseende för att vilja rymma från utsättningsvattnen. Paradoxalt nog så torde detta emellertid vara ett utslag av regnbågens trofasthet mot den miljö, där den är hemma. Flyttar man en regnbåge, så börjar den genast söka vilt efter sin gamla miljö. Kan man bara hindra rymningen med avstängningsanordningar under någon tid, så lär fisken bli stationär t.o.m. inom en begränsad sträcka av en ström. Försök i denna riktning, med användande av elstängsel, är f.n. aktuella i Stångåns övre del, bl.a. mellan två kraftstationer vid Horn.

Ett problem som ännu ej kunnat lösas bra är hur man skall bereda ädelfiskarna i rotenonvattnen tillgång till lämplig betesfisk. I en av sjöarna på Hökensås satte man ut elritsa, med resultat att dessa står som ett nästan sammanhängande stäm längs stränderna men skys av ädelfisken. Enligt en uppgift skall elritsan om den jagas avsöndra ett slags skräckgift, som håller rovfisken i schack. Att använda elritsan som agn går däremot bra, vilket skulle förklaras av att den då redan tömt ut sitt gift. Undrande blir man emellertid, då det visat sig att ädelfisken i vissa sjöar äter mört, i andra inte. Det tycks helt bero på, vilka matvanor som råkar utbildas på ett tidigt stadium.

Trots att Hökensås förra året besöktes av 4.000—5.000 sportfiskare blir vattnet inte effektivt avfiskade. I de tidigast rotenonbehandlade sjöarna måste man nu gallra den äldre fisken med nät. Även detta sammanhänger med fiskarnas matvanor. Numera »förvildas» Källefällsregnbågarna före försäljningen genom att de sätts ut i rinnande vatten, där de snart blir både slanka och skygga. Men de är då de kommer ut i sin nya sjö fortfarande inställda på att få födan i form av glittrande malda fiskbitar utkastade på vattnet och att hålla sig framme för att hugga åt sig de bästa munbitarna. Det gör att när en nybesatt sjö öppnas för fiske hugger regnbågarna vilt på alla spinndrag, som kastas ut. Men efter någon tid har de lärt sig hur sjöns egen föda ser ut, och var den skall sökas. Då faller snabbt intresset för spinndragen. Det är möjligt att denna utveckling dessutom påskyndas av att en del fiskar hunnit sticka sig på dragen utan att fångas. Det finns perioder då fisken helt ägnar sig åt smådjursföda på botten och är ytterst svärfångad med annat än maskar och larver, i original eller imitation. Bästa napptemperaturen har visat sig vara 12—

13 grader, och när värmen överstiger 16 grader i vattnet inträder en märkbar försämring. När regnbågen ägnar sig åt luftföda, vilket den gör så länge det finns insekter att fånga, har det visat sig att småflugorna — myggorna — fiskat bäst.

På Hökensås har rotenonbehandlingarna be-

talat sig på 1/2—2 år. De betalar sig aldrig direkt i fiskvärdet utan det är sportfisket som måste komma in i bilden och ge pengarna. För ett dagskort på tio kr får man fånga tio ädel-fiskar. De tusentals sportfiskegästerna har skött sig utomordentligt, praktiskt taget utan anmärkingar, säger konsulent Persson.

Curt Lindhè

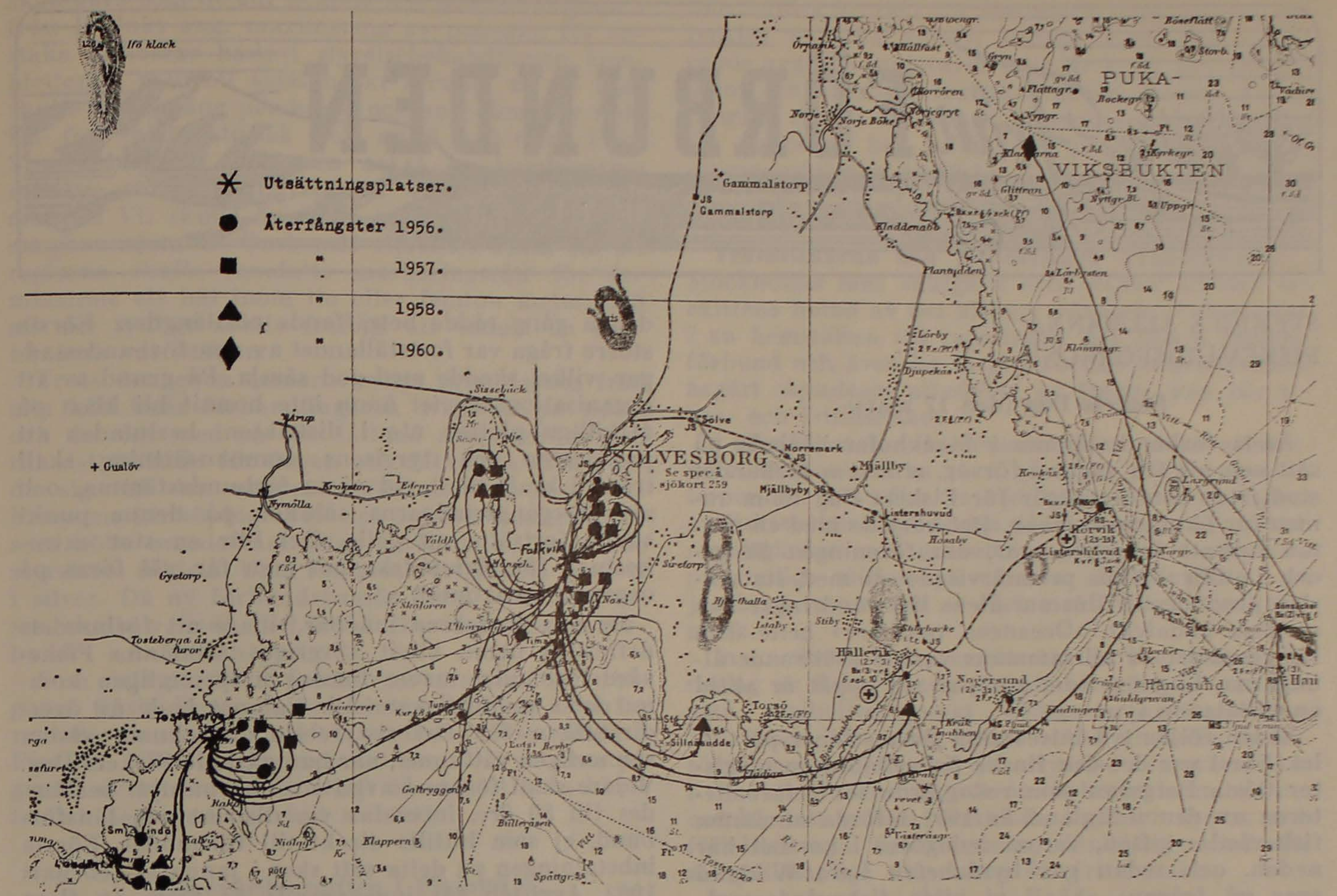
Ett gäddmärkningsförsök

Av den danske fiskeribiologen Jörgen Dahl vid Danmarks Fiskeri- og Havundersøgelser företogs år 1956, under medverkan av dåvarande fiskerintendenten i Västerhavets distrikt, Sven Sahlin, samt hushållningssällskapet i Kristianstads län ett gäddmärkningsförsök i skärgårdsområdet på gränsen mellan Kristianstads och Blekinge län. Orsaken till att försöket kom till stånd var främst en på visst danskt håll förekommande uppfattning, att ett tillflöde av gädda kommande från Östersjön antogs ske till Själlandskusten. Det nämnda området valdes för försöket av den anledningen, att området

ifråga utgör den sista utposten vid den svenska östersjökusten med gäddförekomst av betydelse.

Märkningen och utsättningen, som företogs den 14 maj, skedde vid Landön och Tosteberga i Kristianstads län samt vid Falkvik i Blekinge län. Avståndet fågelvägen mellan Falkvik och Landön är ca 12 km. Enligt märkningsprotokollet omfattade utsättningen 12 gäddor vid den förstnämnda platsen samt 102 resp. 155 vid de båda övriga, sammanlagt 269 st. Av dessa ha vid märkningstillfället 66,5 % bestämts som hanar, 9,5 % som honor och 24 % angivits såsom ur-

Märke nr	Utsättnings-plats	Återfångst		Längd, cm vid		Kön
		Datum o. år	Plats	Utsättning	Återfångst	
143	Landön	30.5—56	Landön	38,5	<40,0	♂
150	»	15.8—56	»	39,5	41,0	♂
154	Tosteberga	6.5—57	V. Näs	43,0	47,0	♂
158	»	19.5—56	Tosteberga	39,5	—	♂
178	»	2.6—56	»	39,5	<40	♂
194	»	18.5—56	Rakö	44,0	—	♂
213	»	9.10—56	Landön	38,0	40,5	♂?
215	»	9.4—57	Tosteberga	40,0	43,0	♂
220	»	5.5—57	V. Näs	40,5	48	♂
249	»	20.1—57	Tosteberga	40,0	45,5	♂
251	»	19.11—56	»	40,0	42,0	♂
254	»	25.5—58	Landön	31,0	—	♂
263	Falkvik	6.12—56	Sölvesborgsviken	38,0	—	♂?
274	»	?—58	Hälleviksviken	36,5	50,0	♂?
279	»	9.6—56	Valjeviken	36,5	37,0	♂?
280	»	15.7—57	V. Näs	36,5	44,0	♂?
295	»	23.6—56	Sölvesborgsviken	37,5	38,0	♂?
300	»	28.4—57	»	34,0	39,0	♂?
309	»	2.5—58	Valjeviken	33,5	43,0	♂?
311	»	2.9—56	Lindö	34,0	42,0	♂?
320	»	1.4—57	Valjeviken	36,0	43,0	♂?
335	»	7.4—57	Tosteberga	33,5	—	♂?
352	»	21.10—56	Utkörningen	36,5	42	♂?
361	»	29.4—60	Pukaviksbukten	26,5	—	♂?
377	»	?—58	Sölvesborgsviken	38,0	—	♂?
382	»	23.10—58	V. Torsösviken	38,0	—	♂?
386	»	20.4—57	Valjeviken	36,5	37,0?	♂?
389	»	1.6—56	Sölvesborgsviken	29,5	30,0	♂?
395	»	15.4—57	»	31,5	36,0	♂?

könssynpunkt i något avseende odefinierbara. Medellängden på hela det märkta materialet uppgick till 34,5 cm.

Märkningen skedde enligt dansk metod. Märket bestod av en styv plastbricka med kraftig röd färg. Nummer- och bokstavsbe-teckningar var instansade i brickan, som fästes under fiskens ryggfena med metalltråd (kirurgisk tråd).

Uppgift om inrapporterade återfångster — 29 st —, återfångstplatser m.m. framgår av vid-

stående tabellariska sammanställning samt sjökortsutdrag. Som synes ha återfångsterna nu ebbat ut — under år 1959 har ingen återfångst inrapporterats, under år 1960 endast en — varför märkningsförsöket torde få anses avslutat. Samtliga återfångster kan sägas ha gjorts inom det område där märkningen och utsättningen ägde rum. Ingen återfångst från försöket har gjorts eller inrapporterats från Danmark.

Hugo Anheden

Fiskerintendentbefattningen i övre södra distriktet har lockat fyra sökande nämligen laboratorn och föreståndaren för Sötvattenslaboratoriets utredningsavdelning Tage Ros, fiskevårdskonsulenten vid Domänverket Birger Enros, fiskerintendenten i övre norra distriktet Ingemar Sörensen och läroverksadjunkten N. Tarras-Wahlberg.

Krav på fartbegränsning i insjöar. Vid Svenska Insjöfiskarens Centralförbunds årsmöte väckte Malmöhus läns insjöfiskareförening förslag om åtgärder för att stävja det tilltagande nöjesåkandet med båtar i hög fart på insjöar. Man krävde en hastighetsbegränsning till högst 6 knop för att yrkesfiskarnas redskap ej skall skadas. Beslut fattades om utredning.

Hovrätten sänker frifiskeersättningar. Svea hovrätt har kraftigt prutat de ersättningar som fiskevärderingsnämnden dömt ut till fiskevattensägare inom Studsboda skifteslag i Väddö socken och Yxlö

skifteslag i Ösmo socken för förlorat strömmingsfiske på dessa vatten till följd av att fisket blivit fritt.

Tre delägare i Studsboda skifteslag har räknat fram sina kapitalförluster till 54.575 kronor, medan nämnden tillerkänt dem 31.350. Hovrätten har sänkt ersättningen till 16.500 kronor.

Delägarna i Yxlö skifteslag har yrkat 128.000 kronor för strömmingsfisket. Nämnden räknade här med 76.800 kronor, ett belopp som hovrätten nu sänkt till 38.125 kronor.

I båda fallen har hovrätten funnit att strömmingsvattnen har ett läge som vid konkurrens om skötlägen mellan fastighetsägarna och frifiskarna avsevärt gynnar de förstnämnda. Det antas därför att intrånget från frifiskarna i framtiden inte får nämnvärt större omfattning än som hittills varit fallet. Detta har lett till att hovrätten anser endast en tredjedel av bruttoavkastningsvärdet ersättningsgill.

Från FÖRBUNDEN

SVERIGES ALLMÄNNA
FISKEVÅRDSFÖRBUND

Fiskets Dag (den 17 mars)

Årets förbundsstämma i Stockholm började på sätt och vis två dagar i förväg, eftersom förbundet stod i tur som arrangör för Fiskets Dag inom ramen för Lantbruksveckan. Det började med en nästan fullsatt Sergelsbiograf, där föreningen Skogs- och Lantbruksfilm premiärvisade en med statsanslag producerad film om ålens liv, vandringar och sorgliga ändalykt. »Oceanens vandrare» hette den. Intressantast av alltsammans var de klättrande ålungarna. Ungdom som kämpar sig uppåt är alltid en tilltalande syn.

Sedan följde två intressanta diskussioner på Gillet. Först var det den finske fiskeribiologen magister Gösta Bergman som redogjorde för erfarenheterna av den i Finland år 1952 införda allmänna fiskevårdsavgiften, varom redogöres i korthet här nedan, och sedan gav byråchefen Lars Wikland svar på frågan: »Skall vi bilda fiskevårdsområden?». Det diskuterades flitigt kring båda ämnena och ovanligt mycket folk var samlat.

Styrelsesammanträde (den 18 mars)

Lördagen, mellandagen, var vikt för styrelsen och Fiskevårdsfonden, och gick väl åt för ändamålet. Styrelsen beslutade bl.a. att till vetenskaplig ledamot kalla dr B. Berzins, Aneboda.

Fiskevårdsfonden beslutade anslå 500 kr till Åmotfors AFK för rensning av Drippeltjärn, 500 kr till Skövde AFK för försträckningsdamm, 1.000 kr till Bengtsforsens Fiskevårdsklubb för rotenonbehandling av Lysetjärn (29 ha × 7,5 m.), 500 kr till Huskvarna SFK för försträckningsdamm, 500 kr till Södra Vi SFK för rotenonbehandling samt 800 kr till Järnforsens AFK för två försträckningsdammar.

Vidare anslogs 2.800 kr till anskaffande av 500 fiskevårdspärmar att utsändas till anslutna föreningar. Pärmarna är avsedda för förbundets meddelanden ang. fiskevård, nya rön, nya lagar osv., varjämte de lokala fiskestadgorna bör anskaffas och insättas, så att man har allt samlat i en bok enligt lösbladssystemet. Fiskevårdspärmen blir en aktuell fiskevårdshandbok.

Slutligen anslogs 500 kr till försök med partiell rotenonbehandling av en mindre tusenbroderstjärn på Hökensås, varom preliminärt avtal förut träffats med fiskerikonstulent Tore Persson, Töreboda.

Årsmöte (den 19 mars)

Söndagens förbundsstämma på Gillet öppnades av förbundsordföranden Gunnar Ericsson, som också med tränad hand skötte klubban. Lyckligtvis behövde det inte bli några slutna omröstningar, lyckligtvis enär det visade sig att mycken oklarhet

denna gång rörde beträffande röstlängden. Första större fråga var fastställandet av nya förbundsstadgar, vilket skedde med god samsja. På grund av att organisationsarbetet ännu inte hunnit bli klart på åtskilliga platser ute i distrikten, beslutades att paragrafen om styrelsens sammansättning skall träda i kraft först vid nästa förbundsstämma, och att övergångsstadgarna sålunda på denna punkt skulle fortsätta att gälla. Det blir en stor extrakostnad för förbundskassan men får väl föras på organisationskontot.

De nya stadgarna innebär vidare att förbundets definitiva namn blivit »Sveriges Allmänna Fiskevårdsförbund», varom förslag ursprungligen kommit från amatörfiskarehåll. Namnet hade av överdirektören för fiskeristyrelsen betecknats såsom synnerligen välfunnet, när han gästade Fiskets Dag. Vidare skall förbundsavgiften, som på nytt bestämdes till 50 öre, inbetalas via distrikt och länsförbund, ej som hittills direkt till förbundet. Första inbetalningen på detta sätt sker i januari—februari 1962. Avgiften för innevarande år hade av flera förbund ännu ej redovisats.

Till förbundsstyrelsens VU valdes: Ordf. Gunnar Ericsson, v. ordf. Curt Lindhè, sekr. Per Mattsson samt övrig ledamot Erik G. Österman, Stockholm. Övriga styrelseledamöter och suppleanter äro ordförandena i de tio f.d. AFR-distrikten samt hrr Carl Puke, Lidingö (suppl. H. Forslin, Gävle), E. Gustavsson, Svartsjö, (I. Tengström, Västerås), B. Lundgren, Östersund (E. Halvarsson, Kälarna), H. Wiederberg, Köping, (G. Skoog, Gävle), Sten Berg, Härnösand, (C. G. Hammarlund, Malmö), S. Holmberg, Södertälje, (G. Öquist, Husum), R. Gydemo, Skellefteå, (J. A. Grundström, Skellefteå), J. Gustavsson, Kalmar, (S. Sandestig, Kalmar), B. Berzins, Aneboda, (G. Marklund, Teg). Representanter i div. organisationer utom förbundet återvaldes överlag. Till castingkommitté utsågs de tidigare jämte Evert Karlsson, Stockholm. Ordförande är Carl Abrahamsson, Malmövägen 8, Johanneshov. Även fiskevårdsfonden omvaldes med Curt Lindhè, Hamngatan 6 b, Linköping, såsom ordf.

Det beslutades att även detta år ansöka om statsanslag till utgivandet av Svensk Fiskeri Tidskrift. Tidningen hade retroaktivt erhållit 6.000 kr för att täcka 1960 års förlust på utgivningen.

VU fick vidare i uppdrag att gå i författning om ett nytt fiskevårdslotteri till nästa vinter.

Beträffande nästa års pimpel-SM beslutades att VU skulle utreda och besluta om föreliggande alternativ. Förslag förelåg att förlägga finalen till bl.a. Jakobsberg och Hede. Några talare uttalade sig kraftigt för det senare alternativet som omväxling. I Härjedalen behöves det inte bli någon nervkris för att våren har för bråttom, menade man. Som vanligt diskuterades tävlingsbestämmelserna med en viss hetta. Var och en vill ju att alla andra

skall göra som de gör hemma hos honom. Motionen från Bollnäs ang. maximering av poängen för enstaka abborrar hade i styrelsebehandlingen kompletterats med ett småländskt förslag, så att man skulle få 1 poäng per hekto och en poäng per fisk. Då fick både storlek och antal vederlag. Från Stockholmshåll ville man också ha kombination men ge större poängvikt för vikten. Det slutade med att VU skulle överväga saken och event. göra ett prov nästa år. Önskemål uttalades också om att reglerna skulle innefatta markeringsrätt för åtminstone ett hål inom tio eller femton meter, och att det tydligt skulle framgå att endast en upphängare var tillåten.

Trots den goda samarbetsvilja som visades från alla håll hade förhandlingarna dragit ut på tiden, och det var med en viss lättnad som ordföranden till sist tackade för dagen och därvid särskilt vände sig till den avgående förbundskassören Uno Franzén, Linköping. Vid det styrelsesammanträde som hölls omedelbart efter årsstämman beslutade styrelsen tilldela Uno Franzén förbundets plakett i silver. Då ny förbundskassör ännu ej kunnat utses, skulle v. ordf. C. Lindhè tillsvidare teckna förbundet i bank och postgiro.

Som sista punkt på årsmötesprogrammet gav magister Gösta Bergman en sammanfattning av erfarenheterna av den allmänna fiskevårdsavgiften i Finland, vilket var av synnerligen stort intresse på grund av att en sådan avgift är aktuell även här i landet. Se vidare särskilt referat.

Fiskevårdsavgiften i Finland

— Alla, som har med fisket att göra i Finland, är ense om att den allmänna fiskevårdsavgift, som infördes 1952, bör fortsätta, sade fiskeribiologen magister Gösta Bergman, Vesterskog, när han på inbjudan av fiskevårdsförbundet talade inför den talrika publiken vid Fiskets Dag. Man kan helt enkelt inte längre tänka sig att vara utan den.

Därmed var dock inte sagt, att det skulle saknas kritik mot såväl fiskevårdsavgiftens utformning som framförallt sättet för medlens användning. Av 80 milj. mark,¹ som avgiften f.n. beräknas ge, används endast 9 milj. till fiskodling, 12,5 milj. går till praktisk försöksverksamhet, 8 miljoner till förvaltningskostnader för fiskevårdsavgifterna och lejonparten, 50 milj., till s.k. upplysningsverksamhet, vilket i praktiken främst blir löner för ett 50-tal befattningshavare, fiskeriinstruktörer och konsulenter, som tidigare avlönades med statsmedel. Statskassan har med andra ord överlåtit dessa utgifter på fiskevårdsavgiften.

För vanligt sommarmete med spö inom hemkommunen behövs vare sig fiskevårdsavgift eller fiskerätt. Barn under 16 år behöver heller inget kort. Någon skillnad görs däremot inte på sport- eller yrkesfiske. Även yrkesfiskare, som fiskar i öppna havet, betalar avgift. Det behövs dock endast en avgift — ett fiskekort — per matlag. Åland är helt undantaget från lagbestämmelserna om fiskevårdsavgift.

Antalet licenser har i ganska jämn takt ökat från 207.000 år 1952 till 297.000 år 1960. De influtna medlen uppgick första året till 41 milj. mark och 1960 till 89,5 milj. Avgiften var först 200 mark.

¹ En finsk mark=1,6 öre (1 milj. mark=16.000 kr).

Den höjdes år 1957 till 300 mark utan att det alls tycktes påverka antalet utlösta kort. Den nuvarande avgiften motsvarar ungefär kr 4: 80 i svenskt mynt och är alltså fortfarande låg. Kortet kunde tidigare endast lösas hos länsman och polis, men fås nu också hos tullen och på posten. Försäljningsprovisionen är 10 %.

Yrkesfiskarna och fritidsfisket. Yrkesfiskarna i Stockholms läns skärgård och insjöar känner sin existens hotad av det alltmer växande fritidsfisket. I en hemställan till regeringen har länets fiskareförbund och Svenska insjöfiskarnas centralförbund begärt skyndsamt utredning av frågor som rör yrkes- och fritidsfisket.

I allmänhet är yrkesfiskarna inte i stånd att ekonomiskt konkurrera med enskilda eller organisationer av fritidsfiskare vid köp eller arrendering av fiskevatten. Förbunden förklarar att här erfordras åtgärder som garanterar yrkesfisket utrymme på rimliga villkor på samma sätt som skett på jordbrukets område — förtursrätt till god odlingsmark.

Innan dess behövs emellertid en översiktlig planering av fiskevattnen för att klargöra den ur allmän samhällssynpunkt viktigaste användningen. Till denna utredning borde också anslutas undersökningar om behovet av utrymme för yrkesfisket i ett aktuellt område och om behovet inom samma område att genom särskilda åtgärder öppna och förbättra nya fiskeområden, däribland också för att ge lämpliga utrymmen för fritidsfisket.

SVENSK FISKERI TIDSKRIFT

Utkommer med ett häfte per månad. Prenumerationspris 15:— kr per år (inkl. medlemsavgift i Sveriges Amatörfiske- och Fiskevårdsförbund). Kollektiv prenumeration 13:— kr. Prenumeration för yrkesfiskare 10:— kr. Prenumeration direkt hos distributören.

Äldre årgångar av SFT säljas av distributören i mån av tillgång. Före 1935 3:—; 1935—47 4:—; 1948—50 5:—; 1951—60 7:— pr årgång.

Red.: Fil. dr O. Olofsson, Planetgatan 15, Lund 2. Tel. 150 98.

Prenumeration } Kamrer S. Ströhm,
Distribution } Gyllenkroks allé 5, Lund.
Annonser } Tel. 174 75, bost. 123 50.

Postgiro: 9 04 92, Lund.

ANNONSTARIFF (pris pr införande):

1/1 sida (210×150 mm) 150:—
1/2 sida (105×150 eller 210×75 mm) 80:—
1/4 sida (52×150 eller 105×75 mm) 45:—
1/8 sida (26×150 eller 52×75 mm) 25:—

Rabatt vid beställning av annons i 6 häften under året 15 %, i 12 häften 25 %.

OBS! Anmäl varaktig adressförändring till distributören!

Enkelknutna, Dubbelknutna eller Knutlösa?

Tvinnade eller heldragna?
Nylon, perlon, kuralon, terylene
eller Polyeten?

Vi äro fackmän på området med välsorterat lager och lämnas sakliga upplysningar om garner, tälmar, konstfibernet och knutar.

Lundgrens
Fiskredskaps-Fabrik A/B
Storkyrkobrinken 12, STOCKHOLM C
Tel.: (010) 20 10 22, 10 21 22

SNABB SÄKER START

året runt

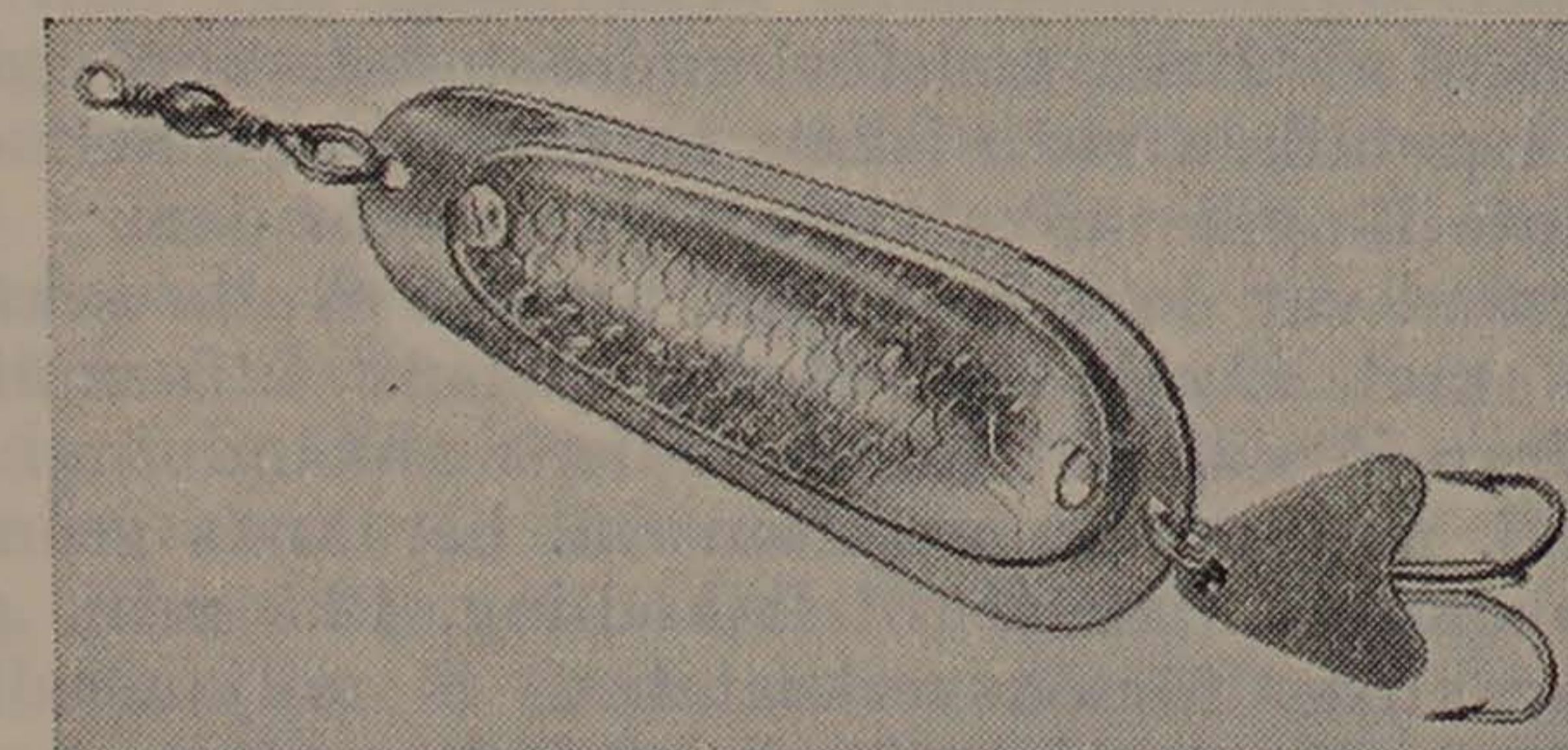
Säljes hos
återförsäljare
landet runt

AB Accumulatorfabriken **TOR**
Norbergsgatan 3, **Malmö** - Tel. 803 20

Fiskmästare

Till kraftverkets fiskodling och laxfiske vid Forsmo, cirka 13 km från Sollefteå, söker vi en yngre fiskmästare såsom föreståndarens närmaste man och ställföreträdare. Anställningen skall tillträdas snarast. Närmare upplysningar lämnas av kamrer Bäckström, tel. Sundsvall 576 70. Ansökningshandlingar med uppgift om löneanspråk och tidigaste tillträdesdag insändes snarast möjligt till

STATENS VATTENFALLSVERK
Mellersta Norrlands Kraftverk
Huvudkontoret, Sundsvall

Sportfiskeredskap, Ryssjor, Nät, Mjärdar m.m.

Katalog gratis och franco

AB Malmö Fiskeredskapsaffär
Malmö

Man blir nöjd inombords
med en ALBIN-motor
i båten

ALBIN marinmotorer är

- ★ säkra och billiga i drift
- ★ lättstartade
- ★ mjuka i gången
- ★ slitstarka

Säker gång i alla väder!

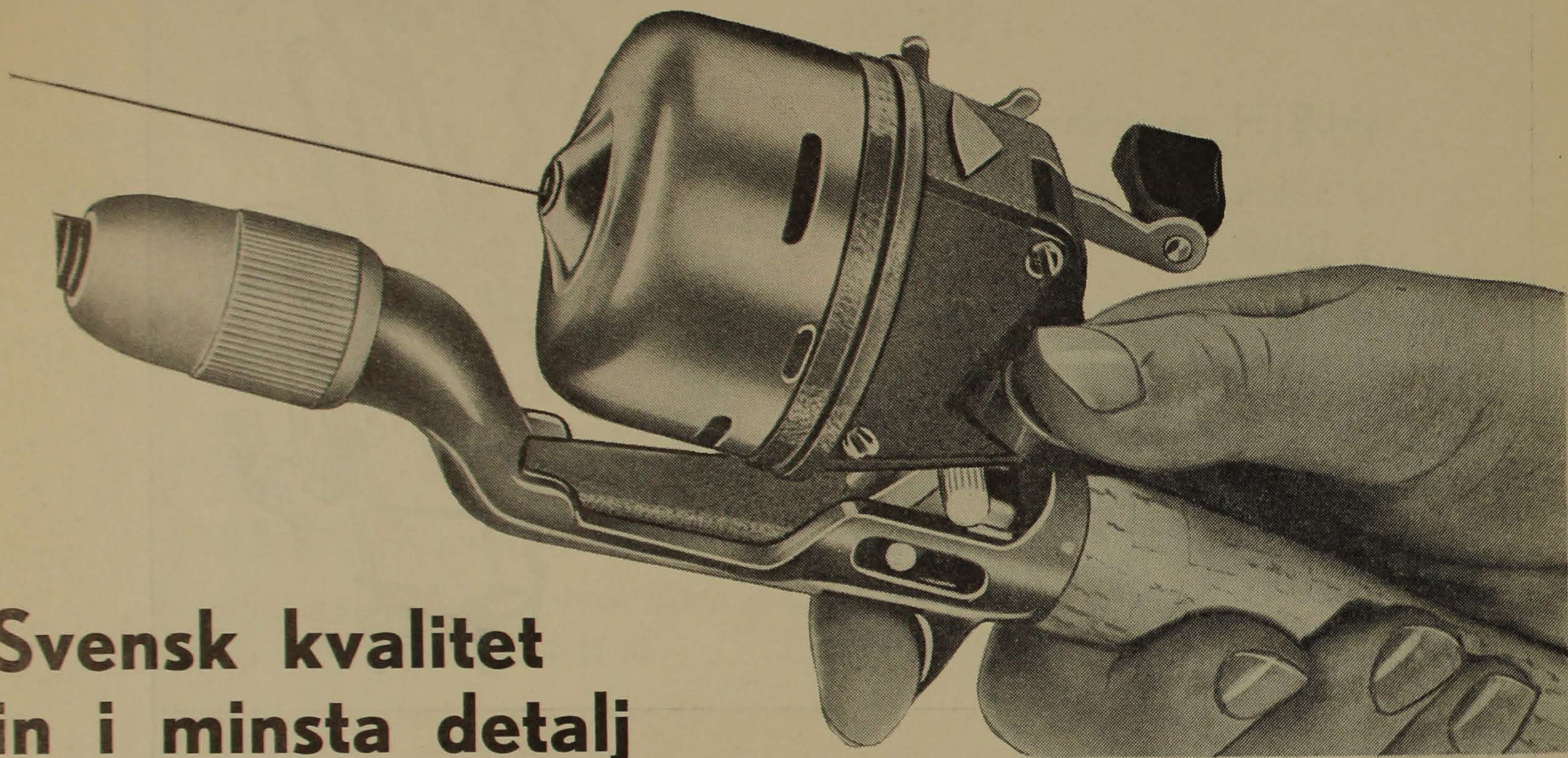
ALBIN MOTOR
KRISTINEHAMN TEL. 0550/15 000

Mot vass,
fräken,
kaveldun och
annan vatten-
vegetation ger
EMISOL 50
flerårig verkan
till låg kostnad.

GULLVIKS
MALMÖ 16
Tel. 040/934 120

ABU-MATIC 70

Svensk kvalitet in i minsta detalj

ABU-MATIC 70 är in i minsta detalj en helsvensk kvalitetsrulle från Svängsta. Det betyder osviklig funktion och garanterad service. ABU-MATIC 70 passar lika bra för experten som för nybörjaren, och den kan användas till alla spötyper.

Därför väljer Ni ABU-MATIC 70:

- den har haspelrullens garanti mot backslag och multiplikatorrullens lätthanterlighet.
- den har stor linkapacitet och linspridare med kryssuppläggning, vilket ger smidig linavgång utan lintrassel.

Hämta Napp och Nytt — varje sportfiskares outhärliga handbok. Ni får den gratis i varje affär där fiskeredskap säljes.

- den har synkro-slirning för säker drillning, en finess som Svängsta-rullarna är ensamma om. Bromskraften kan blixtnabbt minskas till hälften, när fisken rusar.
- den har rätt placerad och anatomiskt riktig utlösningknapp, som ger ett naturligt handgrepp.
- den kan snabbsmörjas utan att rullen behöver tas isär.
- den är redan vid leveransen försedd med 110 m ABULON Signallina.
- den är saltvattenbeständig.
- den är billig i inköp, kostar endast 78 kronor.

Provkasta **ABU-MATIC 70**
hos Er handlare!

AB URFABRIKEN SVÄNGSTA

